

MESEDÉLUTÁN.

SZEGÉNY ÖZVEGYASSZONY.

„Bíró uram azt hallóttam,
Hogy a haza nagyon szegény...
Nekem sincsen más egyebem,
Csak itt ez, a Csákó tehén!

Bíró uram csak hallgatja
S könnyes szemmel tekint rája:
„Hát azután miből él majd,
Hogy az Isten is megáldja?”

Ez adta a mindennapit,
Ez táplált a gyermekemmel.
Most elhoztam a hazának,
Odaadom szeretettel!”

„Majd megsegít a jó Isten,
Bíró uram, ne búsúljon!
Csak a haza ne szenvedjen,
Csak a haza boldoguljon!”

(Pósa Lajos.)

A magyar népnek nincs csekélyebb hivatása, mint képviselni — Európában egyedül heterogén sarjadék — ázsiai bölcsőjében rejtező, eddigelé sehol ki nem fejtett, sehol érettségre nem virult sajátságait, sajátságait egy törzsokfajnak s erejénél fogva, bizonyosan annyi jót és nemest rejt magában, mint az emberi nemnek akármely lelkes és erős családja, csak hogy mint azoknál, úgy ennél is, külön sajátsági árnyéklatokban: a korlátlan tűznek nemes hévre, a vad erőnek bajnoki szilárd-ságra, a romboló ittasságnak nagylelkűségre kell tisztulni, fel-emelkedni...

Az emberiségnek egy nemzetét megtartani, sajátságait, mint erekljét kifejteni, nemesíteni erőit, erényeit, s így egészen új, eddig nem ismert alakokban kiképezve, végcéljához, az emberiség feldicsőítéséhez vezetni, kérde, lehet-e ennél minden kesertül tisztább érzés, s csak mint hangya ily megdicsőítéshez egy paránnal is járulhatni, van-e ennél emberek közt, kiktől lelki örömük el nem zárva, édesb osztályrész?

(Széchenyi István gróf.)

Szeresd a hazát.

Boldog leszel, ha a férfikor napjaiban e szavakat úgy fogod érthetni, úgy fogod érezhetni, mint kell. A hazaszeretet egyike a kebel tisztelőre legméltóbb szenvedélyeinek, de sok kíváncsít, míg annak tiszta birtokába juthatunk. Ezreket fogsz láthatni, kik ajkukon hordozzák a szent nevet; kik magasztalva említene, ami a honi föld határain belül található; kik büszkén tekintenek az idegenre s hálát mondanak az égnek, mely őket magyaroknak születni engedé; s véled-e, hogy ezeknek szívei szeretettel buzognak a haza iránt? Véled-e, hogy ezen hazaszeretet az, mely az erények

koszorújában olthatatlan fénnel ragyog s a történet évkönyveiben tisztelő bámulattal említettik?

Minden erény önáldozattal jár, feláldozásával pillanatnyi kényünknek, megtagadásával önhasznunknak s nem ritkán hajlandóságunknak vagy gyűlölségünk elnémitásával: azonban minden áldozat kicsiny azokhoz képest, miket a hazának kívánni joga van. Mindent, amit élted folyta alatt arcod izzadásában gyűjtöttél; mindent, amit lángoló szerelemmel fűztél magadhoz, javaidat, kincseidet, házadnépét és saját éltedet naponkint és pillanatonkint érette fel kell szentelned. Mert tudd meg: e szóban: *haza*, foglaltatik az emberi szeretet és óhajtság tárgyainak egész összessége. *Oltár*, atyáid által Istennek építve; *ház*, hol az élet első örömeit ízleled; *föld*, melynek gyümölcse feltáplált, *szülőid*, *hitvesed*, *gyermekeid*, *barátaid*, *rokonaid* s *polgártársaid*: egytől-egyig csak egészítő részei annak.

Hány embert láttam, aki meggyult háza üszkei közé éltét veszélyeztetve rohant, hogy némely hitvány eszközöket kigagadjon. Nem sokkal inkább természetes-e ily valamit a hazáért, azaz mindnyájunknak, az egész nemzetnek, mindenéért cselekedniünk? És mégis kevesen vannak, kik e gondolatot felfogván, sajátukká tehetnék! Mert az ember, ha értelme és érzelme körét gondosan nem szélesíti, keskeny s mindig keskenyebb határok közé szorul; szemei az egész tekintetétől elszoknak; parányi birtokában, háza falai közt elszigetelve csak önmagát nézi s a legszorosabb, legegységesebb, legszentebb kapcsolatokat nem láthatja. Ezért oly igen ritkák a hazaszeretet valóságos példái; ezért vannak, kik annak valló értelmét soha magukévá nem tehették; s azt, amire saját szívünk oly természetesen vezethetne, rendkívül tűneménynek tartják, mely szemeiket, mint az égen széllyelpattanó tűzgömb, legelteti, de lelkeikre benyomást nem teszen.

Akiknek szívében a haza nem él, az száműzöttnek tekintheti magát mindenhol s lelkében üresség van, mit semmi tárgy, semmi érzet be nem tölt.

(Kölcsey Ferenc.)

ÉBRESZTŐ.

Ébredj nagy álmaidból,
Ébredj, Árpád fia!
Fölkelt a nap: hazádnak
Föl kell virulnia!

A felvirradt kor ismét
Igényli szívedet;
Vért nem kér, csak hazáért
Égő szerelmedet.

Ellenséges hadakkal
Vívta ezer csatát,
Szívvéreden ezerszer
Váltád meg a hazát.

Igényli, hogy becsüljed
Honod külföld felett;
Védd, ápold, mikkel Isten
Megáldá földedet.